

Miljø- og Fødevareklagenævnet
Nævnenes Hus
Toldboden 2
8800 Viborg

Klagen er fremsendt elektronisk via Klageportalen

12. maj 2020

Friluftsrådets klage over Fredningsnævnets afgørelse for den 16. april 2020 vedrørende dispensation til hegning ved Grishøjgårds Krat (FN-NJN-52-2019)

Friluftsrådet ønsker at indgive en klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet vedrørende Fredningsnævnets afgørelsen den 16. april 2020 om tilladelse til at etablere hegn på matr.nr. 2aæ og 2av Vildmosen, Tolstrup, sagsnummer FN-NJN-52-2019.

Friluftsrådet motiverer klagen på baggrund af, at græsning med husdyr og større græssere i hegnede arealer i stigende grad bliver anvendt som naturpleje på arealer, hvor offentligheden også har adgang¹. Offentligheden har qua fredningsbekendtgørelsens servitut nr. 4² ”ret til gående færdsel på arealet”, og derfor bør adgangen sikres ved opsætning af hegnet. Friluftsrådet mener, at Fredningsnævnets sagsbehandling af denne sag vil danne præcedens for lignende sager i fremtiden, hvilket er problematisk for offentlighedens adgang til naturen.

Det skal noteres, at Friluftsrådet støtter op om biodiversitetsfremmende naturpleje såsom græsning med husdyr og store græssere, og at disse kan give unikke naturoplevelser. Dog bør offentlighedens adgang til de græssede arealer sikres, så det fortsat er muligt at få gode naturoplevelser på sikker vis. Friluftsrådet er således ikke modstander af naturplejetiltaget, men mangler, at Fredningsnævnet har afsat kriterier for opsætningen af hegnet.

Fredningsnævnet har ikke præciseret sikkerhedsforanstaltninger for dyr og mennesker

Offentligheden har jf. fredningsbekendtgørelsens servitut nr. 4 adgang til arealet. Når offentligheden har adgang til hegnede områder med græssende kreaturer, er det vigtigt at indtænke dyrenes mulighed for flugt. Københavns Universitet citerer SEGES i notatet³ for, at en afstand fra kvæg på 5-15 meter kan resultere i flugt eller aggressiv adfærd, og at man ikke med sikkerhed kan angive en mindsteafstand, da den vil afhænge af de konkrete forhold. Om dyret flygter eller udviser aggressiv adfærd, samt hvor tæt man kan gå på dyret, afhænger desuden af valget af kreatur (kvæg, hest, får, geder, okser mv.).

I det konkrete tilfælde for hegnet i Grishøjgårds Krat, som er meget langt og smalt, mangler der for det første en præcisering af valget af kreatur, samt hegnets længde- og breddemål. Dernæst en konkretisering af kreaturerne mulighed for flugt, samt offentlighedens muligheder for at komme ud af hegnet ved

¹ Caspersen, O. H. & F. S. Jensen: *Friluftsliv og græssende dyr i naturplejen – notat om mulige konflikter ved mødet mellem besøgende og dyr*, Københavns universitet December 2019.

² Fredning af arealer ved Grishøjgårds krat i Store Vildmose (1973)

³ Side 12 i Caspersen, O. H. & F. S. Jensen: *Friluftsliv og græssende dyr i naturplejen – notat om mulige konflikter ved mødet mellem besøgende og dyr*, Københavns universitet December 2019.

hjælp af låger. Dette er særligt vigtigt, da hegnet fremstår meget langt og smalt/snævert. Fredningsnævnet burde præcisere disse forhold i afgørelsen.

Friluftsrådet anbefaler i udgangspunktet, at der som minimum opsættes én låge i hver ende af hegnet (én i den østlige og én den vestlige ende), og der også opsættes låger i hegnets 'lange' sider (nord- og sydsiderne), således publikum har mulighed for at komme ud af indhegningen i tilfælde af, at de græsende dyr blokerer for én af lågerne i øst eller vest.

Fredningsnævnet har ikke specificeret typen af låge

Typen af låger er afgørende for den eksisterende rekreative brug af området. Det er vigtigt, at lågerne afspejler områdets daglige brug, og at der tages hensyn til, at klaplåger, stente, færste mv. ikke er lige hensigtsmæssige for alle brugergrupper. Fredningsnævnet burde have præciseret, hvilken form for rekreativ brug af området, der i forvejen eksisterer, og derudfra præciseret typen af låge, som skal anvendes. Friluftsrådet kan berette, at der eksisterer to vandreruter (en i nord og en i syd) på hver 1 km. Særligt hegnets placering i forhold til vandreruten i syd burde være nævnt i Fredningsnævnets afgørelse.

Friluftsrådet anbefaler, at der qua fredningsbekendtgørelsens servitut nr. 4 om offentlighedens ret til gående færdsel, etableres klaplåger, så både godt og dårligt gående, samt gående med barnevogn o.lign. har mulighed for at passere hegnet. Friluftsrådet anbefaler desuden, at der opsættes informationstavler ved lågerne, der fortæller om dyrenes forventede adfærd. Ikke alle brugere af naturen vant til at gå blandt indhegnede dyr, hvorfor informationstavler kan afhjælpe tvivl/usikkerhed hos borgeren.

Fredningsnævnet har ikke præciseret tidsrammen for opsætningen af det midlertidige hegn

Der er tale om opsætningen af et midlertidigt hegn og i afgørelsen står *"at hegnet nedtages, når afgræsningen ophører"*. Dette er ikke fyldestgørende nok i forhold til, at hegnet er midlertidigt. Når der er tale om en midlertidig opsætning, bør det præciseres, hvor mange år hegnet må stå, før det skal tages ned/igen kan søges dispensation til ny hegning. Derudover skal det også præciseres, hvordan ansøgeren verificerer nedtagelse af det midlertidige hegn, når græsningen ophører.

Det bør derudover præciseres, hvornår det 'ønskede resultat' fra naturplejen er opnået. Fredningsbekendtgørelsens servitut nr. 1 siger, at *"den nuværende tilstand skal søges bevaret, således at arealet kan henligge som moseareal"*. Derfor bør naturplejen også være målrettet denne naturtype.

Fredningsnævnet mangler at redegøre for, om området er udpeget Natura 2000

I afgørelsen nævnes det, at kommunen har vurderet, at man med fordel kan græsses på arealet jf. naturbeskyttelseslovens §3 og Natura 2000. Dog har Fredningsnævnet ikke redegjort for, om arealet er udpeget Natura 2000 eller §3 og om naturplejetiltaget stemmer overens med arealets plejeplan.

Friluftsrådet henstiller til, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet revurderer Fredningsnævnets afgørelse med henblik på, at der opstilles specifikke kriterier for opsætningen af hegnet.

På vegne af Friluftsrådet

Thomas Jensen
Formand, Friluftsrådet Vendsyssel
vendsyssel@friluftsradet.dk

Simone Staudt
Politisk konsulent
ssi@friluftsradet.dk